

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2016

**DUTCH
HIGHER LEVEL**

**Monday, 20 June
09:30 - 12:30**

Deel 1

(30 punten)

Lees de onderstaande tekst en beantwoord daarna de vragen.

De snelst groeiende taal uit de geschiedenis

Tekensysteem emoji: van puberteit naar volle wasdom

1. Ze ontstonden als een manier om tekstberichten op te leuken, ondertussen zijn emoji volwassen geworden. Brits onderzoek vergelijkt de digitale tekeningetjes met de hiërogliften. Maar de emoji verspreiden zich veel sneller dan hun antieke voorgangers dat deden.
2. Nog niet zo heel lang geleden waren emoji een communicatiemiddel waarvan enkel computernerds en puberende tienermeisjes zich met regelmaat bedienden. Tegenwoordig duiken ze steeds vaker op in tekstberichten, e-mails en op sociale netwerken allerhande. Ze zijn zo alomtegenwoordig dat de Britse taalkundige Vyvyan Evans van de Bangor University ze een nieuwe taal durft te noemen.
3. Een taal die volgens dezelfde Evans bovendien uitzonderlijk snel evolueert. "Het is de snelst groeiende taalvorm uit de geschiedenis. De emoji verspreiden en ontwikkelen zich veel sneller dan bijvoorbeeld de Egyptische hiërogliften, die pas na een paar eeuwen tot wasdom kwamen." Volgens Evans maakt tegenwoordig al 80 procent van de Britten gebruik van emoji in hun communicatie.
4. Populair zijn emoji in elk geval, maar of ze daarom het predikaat 'taal' verdienen, valt te betwijfelen. "In de strikte zin van het woord zijn emoji geen taal, wel een schriftsysteem", verduidelijkt Freek Van de Velde, professor taalkunde aan de KU Leuven.
5. Toch blijven de tekeningetjes een interessant fenomeen. Ook voor taalkundigen. "Ze zijn meer dan zomaar wat kinderachtige spelerei. Emoji vormen een volwaardig communicatiemiddel. Een heel inventief systeem ook, perfect aangepast aan de technologie die vandaag voorhanden is."

Bedreiging

6. Schriftsystemen waren altijd al afhankelijk van de drager waarop ze verschenen. Romeinse cijfers en letters zijn hoekig omdat ze in steen gehouwen moesten worden. Griekse letters hebben hun sierlijkheid te danken aan het perkament waarop de Grieken schreven. En emoji zijn ontstaan omdat het aantal tekens in tekstberichten en op sociale netwerken als Twitter nu eenmaal beperkt is.
7. Meteen ook de reden waarom critici die tekentaal als een bedreiging zien voor de rijkdom van onze taal. "Dat hoeft niet per se zo te zijn", relativeert Van de Velde. "Akkoord, als je emoji gebruikt, heb je geen twintig synoniemen voor hetzelfde woord. Maar niemand schrijft altijd en overal in emoji. Die gebruik je enkel in een bepaalde context."
8. Ook de sms-taal vol afkortingen die jongeren vaak gebruiken wordt als een bedreiging voor onze taal gezien. Maar volgens Van de Velde is er geen sluitend bewijs dat dat ook effectief zo is. "Ook die taal evolueert trouwens. Toen de sms ontstond, was het nog een heel karwei om

met een beperkt aantal cijfertoetsen een volwaardig bericht te typen. Logisch dus dat fervente sms'ers hun toevlucht tot afkortingen namen. Maar nu elke smartphone over een volwaardig klaviertje beschikt, zien we dat sms'en weer langer worden."

9. De door taalpuristen vaak verguisde technologie zorgt er bovendien voor dat er tegenwoordig meer geschreven wordt dan ooit. Uit een onderzoek van de Nederlandse hoogleraar Marc van Oostendorp blijkt dat actieve Twitteraars een hogere productie hebben dan de doorsnee romancier. Dat ze daarbij niet de rijke woordenschat van pakweg Tom Lanoye hanteren, is logisch.
10. Maar wie denkt dat er voor woorden van meer dan drie lettergrepen geen ruimte is op Twitter heeft het bij het verkeerde eind. De Amerikaanse taalkundige Mark Liberman vergeleek eind 2011 de woordlengte van honderd tweets van zijn studenten met de woordlengte in Hamlet van Shakespeare en in de verhalen van P.G. Wodehouse. Uit die vergelijking bleek dat de gemiddelde woordlengte op Twitter langer is dan die bij literaire schrijvers.
11. Hoe de toekomst van emoji eruit ziet, is moeilijk te voorspellen. Zetten ze hun opmars voort? Of sterven ze een stille dood? "Als de beperking van het aantal lettertekens op Twitter wegvalt of een manier ontstaat om sneller langere berichten te sturen, bestaat de kans dat emoji verdwijnen", denkt Van de Velde. "Net als in het verleden hangt veel, zo niet alles, af van de technologie die voorhanden is."

25-05-15, 20.11u - Pieter Dumon – De Morgen

VRAGEN EN OPDRACHTEN

Alle antwoorden moeten in het Nederlands gegeven worden. Schrijf volledige zinnen in je antwoorden.

1. Waarnaar verwijzen de volgende woorden?

a: 'ze' (alinea 6) Romeinse cijfers en letters zijn hoekig omdat ze in steen gehouwen moesten worden.
(1 punt)

b: 'ze' (alinea 2: Tegenwoordig duiken ze steeds vaker op in tekstberichten, e-mails en op sociaalnetwerken allerhande..)
(1 punt)

c: Waarnaar verwijst de tweede (hier vetgedrukte) dat in de zin:

Maar volgens Van de Velde is er geen sluitend bewijs dat **dat** ook effectief zo is. (alinea 8)
(1 punt)

d: Wat betekent 'tot wasdom kwamen' in de zin:

'De emoji verspreiden en ontwikkelen zich veel sneller dan bijvoorbeeld de Egyptische hiërogliefen, die pas na een paar eeuwen **tot wasdom kwamen**.' (alinea 3)
(1 punt)

e: Wat betekent 'een stille dood sterven' in deze zin: 'Of sterven ze een stille dood??' (alinea 11)
(1 punt)

2. Waarom denkt de Britse taalkundige Vyvyan Ewans van de Bangor University dat emoji een nieuwe taal kunnen zijn ? **(5 punten)**

3. Geef drie redenen waarom emoji meer zijn dan zomaar wat kinderachtige spelerei.

(5 punten)

4. Ben je het eens met de critici dat sms-taal en emoji een bedreiging vormen voor de gewone taal? Leg je standpunt uit en verdedig het. **(5 punten)**

5. Gebaseerd op de tekst: beschrijf één overeenkomst en één verschil tussen het taalgebruik van iemand die schrijft op Twitter en een creatieve schrijver (romancier). (2 punten)

Welke vorm van schrijven stel jij het meest op prijs? Beargumenteer je antwoord. (3 punten)

(5 punten)

6. Becommentarieer de visie van professor Freek van de Velde inzake emoji's en het feit of ze al dan niet als taal kunnen worden beschouwd. **(5 punten)**

Deel 2: commentaar

(30 punten)

“Net als in het verleden hangt veel, zo niet alles, af van de technologie die voorhanden is.”

Becommentarieer in 100 tot 150 woorden het belang van technologie.

Deel 3: opstel

(40 punten)

Schrijf een opstel van minimum 300 woorden. Kies één van de volgende opgaven.

a) ‘Mijn taal is mijn wereld.’

Of

b) ‘De wereld kan best een vervelende plek worden wanneer we niet samenwerken om het tot een gelijkere, meer democratische en duurzame wereld te maken.’

(Fintan O’Toole: *The Irish Times*, 22 februari 2016)